

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”

REZULTATELE MONITORIZĂRII
POSTURILOR DE RADIO ȘI DE TELEVIZIUNE
în luna iulie 2012

În luna iulie 2012, au fost monitorizate (de către echipa alcătuită din Blanca Croitor, Andreea Dinică, Adina Dragomirescu, Ana-Maria Iorga Mihail, Carmen Mîrzea Vasile, Isabela Nedelcu, Alexandru Nicolae, Irina Nicula, coordonator Rodica Zafiu) 13 posturi de televiziune (**TVR 1, TVR Info, TVR Cultural, Antena 1, Antena 3, Pro TV, Prima TV, B1 TV, Realitatea TV, România TV, OTV, Kanal D și Digi 24**) și un post de radio (**Radio România Actualități**), alese în funcție de audiență, de acoperirea națională, de ponderea emisiunilor informative și de dezbatere și de asumarea unui rol cultural și educativ. În raport cu sesiunile corespunzătoare din anul 2011, s-a renunțat la monitorizarea unor posturi cu audiență mai scăzută sau în care predominau emisiuni nerelevante din punctul de vedere al folosirii limbii române (muzică, filme etc.), introducându-se în programul de monitorizare posturi recent apărute: TVR Info, Digi 24, România TV.

S-au efectuat 300 de ore de monitorizare și au fost urmărite în primul rând transmisiunile de la orele de vârf, în special emisiunile de știri și dezbateri. La fel ca în etapele precedente, au fost monitorizate sub aspect lingvistic doar intervențiile verbale și mesajele scrise (titrări, crawluri) pentru care își asumă responsabilitatea redactorii și colaboratorii posturilor respective, nu și secvențele verbale aparținând invitaților în studio. În plus față de etapele de monitorizare anterioare, a fost monitorizată și calitatea limbii folosite în mesajele publicitare.

Rezultatele monitorizării se regăsesc în *tabelele de erori pentru fiecare post monitorizat* (greșelile semnalate sunt însoțite de forma corectă și de explicații) și în *lista de recomandări* (la fel de importante, din punctul nostru de vedere, dar mai greu încadrabile într-o regulă explicită). Erorile elementare, clare, indiscutabile, care pot fi verificate cu ușurință cu ajutorul instrumentelor normative existente (DOOM, gramatici) au fost notate în tabele, în timp ce greșelile mai puțin evidente, mai puțin importante sau în cazul cărora sunt posibile controverse (variante neliterare, variante care, deși nu sunt acceptate de DOOM, sunt înregistrate în DEX, bâlbâieli, repetiții, cacofonii, clișee, inadecvări de registru stilistic) au fost semnalate la capitolul *Recomandări*.

I. GRAFIE, PUNCTUAȚIE, PRONUNȚARE

1. Grafie

1.1. În textele scrise pe ecran continuă să apară numeroase **neglijențe de tehno-redactare**: „să **părăseasc** România” (Antena 3, 3.VII), „propunerea USL la **Cameră** Deputaților” (Antena 3, 3.VII), „se **așteptă** la revocarea” (Antena 3, 3.VII), „Doi suspecți arestați în cazul **ucederii** românilor din Cipru” (B1 TV, 1.VII), „Munteanu

(Gândul): Doar Băsescu s-ar **încumenta** la referendum” (B1 TV, 9.VII), „Băsescu: Nu voi contesta deciziile CC privind **referendumului**” (B1 TV, 25.VII), „Președintele a uzurpat rolul **premierul** în perioada 2009-2012” (Digi 24, 4.VII), „am fost elev bun **întodeauna**” (OTV, 10.VII), „să ne **fi** învățatură de minte” (OTV, 23.VII), „Premieră la **materintate**” (Prima TV, 9.VII), „**Crstian** Bucur” (Prima TV, 12.VII), „locuiește **trada** G. D. Mirea” (Prima TV, 25.VII), „un **municipiu** cu vocație europeană” (România TV, 2.VII), „apelați la **acestă** pentru a interveni...” (România TV, 7.VII), „vrea să **sudieze** în Marea Britanie” (România TV, 9.VII), „promovabilitatea **le** nivel național” (TVR 1, 8.VII), „**ciberetică**” (TVR 1, 26.VII), **shaorma** (B1 TV, 21.VII) – corect: *șaorma*, „Ana hotel **Helth** Spa” (Prima TV, 7.VII) – corect: *Ana Hotel Health Spa*.

1.2. În câteva situații, am înregistrat **scrierea cu î în loc de â** (care să respecte normele ortografice în vigoare): „în **curînd**” (Prima TV, 2.VII), „prin **vînzări** succesive”, „**refuzînd**” (România TV, 17.VII), „**Tîrgu-Mureș**” (TVR Info, 3.VII, 4.VII).

1.3. Continuă să apară și **texte din care lipsesc (parțial) semnele diacritice** specifice limbii române – „**sa** fii țăran” (Kanal D, 7.VII), „**Stati** un pic doamna!” (Kanal D, 13.VII), „**Pentru** o viață sănătoasă, faceți miscare cel puțin 30 de minute pe zi” (Kanal D, 15.VII), „**producator**”, „**productie**”, „**Romania**” (Prima TV, 7.VII), „**Bloc** evacuat în Targu Mureș” (Pro TV, 7.VII), „**nu** o să aiba probleme” (Pro TV, 10.VII), „**Locul** în care nu a promovat nimeni” (TVR 1, 8.VII), „**arii** restranse” (TVR 1, 10.VII), „**iti** plac sau nu” (TVR Cultural, 17.VII) – sau limbii franceze – „**Francois** Hollande” (Digi 24, 15.VII; Realitatea TV, 10.VII) – corect: *François*; „**strada** Moliere” (Prima TV, 25.VII) – corect: *Molière*.

1.4. Din păcate, în această etapă de monitorizare, au reapărut **greșelile grave, elementare, de grafie**, slab reprezentate în etapele precedente. Cele mai multe privesc scrierea cu *i, ii, iii* la finală de cuvânt:

- „**suntem mândrii** de ambele flote”, „**suntem mândrii** de orice navă” (Antena 1, 30.VII) – corect: *mândri*;
 - „**mă-tii**” (Prima TV, 23.VII) – corect: *mă-tii*;
 - „**director** executiv al unui fond de investi**ți**” (Prima TV, 24.VII) – corect: *investiții*;
 - „**te-ai săturat** (...) să **fi** grăbit” (Prima TV, 26.VII) – corect: *fii*;
 - „**ligiii** profesionale” (TVR Info, 31.VII) – corect: *ligii*.
- O altă greșeală gravă privește folosirea incorectă a cratimei:
- „**unde** se **v-a** întâlni cu președintele” (România TV, 17.VII) – corect: *va*.

1.5. Folosirea cratimei pune, în continuare, destul de multe probleme. Cele mai multe greșeli privesc scrierea substantivelor compuse cu *șef* și cu *prim*:

- „**redactor șef**” (Antena 3, 27.VII; TVR Cultural, 2.VII) – corect: *redactor-șef*;
- „**comisar șef**” (Antena 3, 29.VII; Prima TV, 18.VII; România TV, 24.VII; TVR 1, 8.VII) – corect: *comisar-șef*;
- „**procuror șef**” (Antena 1, 23.VII; TVR Info, 12.VII) – corect: *procuror-șef*;
- „**economist șef**” (Pro TV, 10.VII; TVR 1, 12.VII) – corect: *economist-șef*;
- „**medic șef**” (Realitatea TV, 27.VII; TVR 1, 2.VII) – corect: *medic-șef*;

- „prim ajutor” (Prima TV, 3.VII) – corect: *prim-ajutor*;
- „prim ministru” (Prima TV, 12.VII; Realitatea TV, 6.VII; TVR Info, 7.VII) – corect: *prim-ministru*;

- „prim procuror” (Prima TV, 26.VII) – corect: *prim-procuror*;

- „prim vicepreședinte” (B1 TV, 1.VII) – corect: *prim-vicepreședinte*.

Am înregistrat și greșeli care privesc scrierea adverbilor compuse: absența cratimei, folosirea greșită a cratimei sau greșeli de segmentare:

- „azi dimineață” (OTV, 11.VII) – corect: *azi-dimineață*;

- „mâine seară, Crin Antonescu în direct la DD” (OTV, 26.VII) – corect: *mâine-seară*;

- „a tras într-una” (Antena 1, 9.VII) – corect: *întruna*;

- „dintr-o dată, totul s-a făcut negru” (Antena 1, 19.VII) – corect: *dintr-odată*;

- „V-ați autosuspendat **demult** din funcția de președinte al României” (România TV, 7.VII) – corect: *de mult*.

Alte greșeli legate de folosirea cratimei:

- „Hava: Nu vorbesc de boicot, vorbesc de **bun simț**” (B1 TV, 25.VII) – corect: *bun-simț*;

- „este **binevenită**” (Realitatea TV, 17.VII) – corect: *bine-venită*;

- „**gadget-ul**”, „**gadget-uri**” (Digi 24, 14.VII) – corect: *gadgetul, gadgeturi*.

1.6. Folosirea minusculilor în locul majusculilor nu este o greșeală frecventă:

- „căt^{re} piața rahova” (Prima TV, 18.VII) – corect: *Piața Rahova*;

- „23-24 iulie” (Prima TV, 23.VII) – corect: *iulie*;

- „Kovesi are grad de colonel, dar nu a făcut Armata” (TVR Info, 20.VII) – corect: *armata*.

2. Punctuație

2.1. În domeniul punctuației, cele mai multe greșeli au fost înregistrate în continuare în folosirea virgulei. Dintre greșelile curente, nu am mai identificat însă în perioada monitorizată: folosirea greșită a virgulei pentru a izola un atribut categorial, apariția ei între verb și complemente sau între locuțiunea conjuncțională concluzivă și restul enunțului.

Virgula lipsește în situații în care ar trebui să apară:

– pentru a separa vocativele sau interjecțiile de adresare de restul enunțului:

- „Mureșan: La atac[] cetățeni – proprietari de România!” (B1 TV, 5.VII);

- „Cum merge treaba[] doamnă?” (Prima TV, 23.VII);

- „Nu[] frate, [...]” (Pro TV, 7.VII);

- „Ce se întâmplă[] doctore?” (Pro TV, 11.VII);

- „Stați[] domnule, [...]” (Pro TV, 19.VII);

- „Las-o[] mă, că o doare” (Pro TV, 29.VII);

- „N-am consumat nimic[] doamnă” (Antena 1, 15.VII);

- „Doamne[] ferească Dumnezeu!” (Antena 1, 19.VII);

- „Ce ai pățit[] mire?” (Antena 1, 29.VII);

- „Hai[] las-o[] ma!” (Kanal D, 13.VII) – corect: *Hai, las-o, mă!*

– pentru a marca elipsa verbului (aceasta trebuie marcată prin virgulă sau prin linie de pauză):

- „Turturică (RL): Ungureanu[] președinte, Băsescu[] prim-ministru?” (B1 TV, 8.VII);
- „Messi[] așteptat în România” (TVR INFO, 10.VII).

– înainte de conjuncțiile coordonatoare adversative (în special *dar*):

- „Etichete noi[] dar codate” (Prima TV, 23.VII);
- „Sunt jucători foarte buni[] dar extrem de scumpi” (Pro TV, 14.VII);
- „SUCCES LENT[] DAR SIGUR!” (Kanal D, 4.VII);
- „Justiția trebuie să fie independentă[] iar o sentință trebuie pusă în aplicare” (Digi 24, 5.VII);
- „Am reușit să opresc mașina[] dar tot am fost lovit.” (Digi 24, 7.VII);
- „era o mare speranță[] dar și o mare responsabilitate” (TVR 1, 8.VII).

– după circumstanțiale izolate sintactic sau antepuse regentului:

- „Dumitru (CNATDCU), traduceri din germană[] deși nu știe limba” (B1 TV, 3.VII) – corect: *Dumitru (CNATDCU), traduceri din germană, deși nu știe limba*;
- „Băsescu: Dacă nu oprim criza politică[] se prăbușește țara” (B1 TV, 25.VII).

– pentru a izola o apozitie:

- „avocatul poporului[] Gheorghe Iancu[] a fost revocat din funcție” (TVR INFO, 3.VII);
- „programul inițial[] 8-20, va fi prelungit cu 4 ore” (TVR INFO, 18.VII);
- „Pentru Butoane[] sărbătoritul nostru” (Pro TV, 24.VII);
- „Fostul șef al SIPI Ilfov[] Mihai Vlad[] a fost audiat” (Realitatea TV, 17.VII).

Virgula este folosită greșit:

– între subiect / grupul subiectului / propoziția subiectivă și regent / propoziția principală:

- „Suspendarea mea[,] să respecte constituția și instituțiile” (TVR INFO, 5.VII);
- „Referendumul[,] să includă și modificarea constituției” (TVR INFO, 5.VII);
- „Băiatul din provincie care reușește în viață și se întoarce[,] arată lumii că acesta este un oraș bun” (Antena 1, 17.VII) – corect: *Băiatul din provincie, care reușește în viață și se întoarce, arată lumii că acesta este un oraș bun* / *Băiatul din provincie care reușește în viață și se întoarce arată lumii că acesta este un oraș bun*. (Fie nu se pune nicio virgulă, fie propoziția atributivă trebuie izolată prin virgule).

Nici în acest context virgula nu este necesară:

- „El poate să joace[,] mai bine[,] decât a făcut-o astăzi” (Prima TV, 2.VII) – Adverbul la gradul de intensitate comparativ nu se desparte de termenul de comparație.

2.2. Alte greșeli de punctuație:

– absența blancului după virgulă:

● „BOAGIU: Guvernul,ziua și prostia” (B1 TV, 3.VII) – corect: *Guvernul,ziua și prostia*.

– lipsa semnului exclamării:

- „PDL: Nu mergeți la vot” (Pro TV, 24.VII) – corect: *PDL: Nu mergeți la vot!*;
- „Atenție la necunoscuți” (Digi 24, 8.VII) – corect: *Atenție la necunoscuți!*

– lipsa ghilimelelor:

- „a declarat pentru [Gândul] că (...)” (Antena 3, 19.VII).

– folosirea ghilimelelor neromânești:

- „dosarul ”Zahărul”” (TVR INFO, 27.VII); „”neîntemeiate”” (TVR INFO, 4.VII); „”particula lui Dumnezeu”” (TVR INFO, 4.VII);
- „Pericolul “RATB”” (Prima TV, 19.VII); „“Bătaie” pe locuri”” (Prima TV, 19.VII); „Ediție specială “Sinteza zilei”” (Antena 3, 15.VII); „Clienții rețelei “Marta”” (Antena 1, 20.VII).
- „”agenți străini”” (TVR 1, 22.VII) – forma corectă a ghilimelelor românești este „”.

3. Pronunțare

3.1. Continuă să apară numeroase **pronunțări greșite ale unor cuvinte** uzuale, vechi sau neologice, sau ale unor nume proprii străine:

- „Branconierul?” (Antena 3, 9.VII) – corect: *braconierul*;
- „care se luptă cu un pickhammer [picamer]” (Kanal D, 2.VII) – corect: *[picamăr]*;
- „ștatul de plată” (Kanal D, 19.VII) – corect: *statul*;
- „femeie de **servici**” (OTV, 10.VII), „dacă nu se prezintă luni la **servici**” (OTV, 26.VII) – corect: *serviciu*;
- „vrea și el funeralii d-alea naționale” (OTV, 11.VII) – corect: *funeralii*;
- „se prăvălesc ca o avalanșe” (OTV, 18.VII) – corect: *avalanșă*;
- „au fost un fel de ostateci ai statului român” (OTV, 18.VII) – corect: *ostatici*;
- „sunt și tineri care suferă de o formă de **romatism**”, „tratamente pentru toate formele de **romatism**” (OTV, 23.VII) – corect: *reumatism*;
- „la o țigare” (Realitatea TV, 6.VII) – corect: *țigară*;
- „José Manuel Barroso [hose manuel baroso]” (Antena 3, 13.VII) – corect: *[jose manuel barosu]*;
- „sub aceste dărămături” (Kanal D, 26.VII) – corect: *dărâmături*.

3.2. Greșeala care constă în **rostirea greșită a literei x**, prin generalizarea pronunției [cs] în loc de [gz], este, în continuare, destul de frecventă:

- „personal auxiliar [aucsiliar]” (Antena 1, 17.VII) – corect: *[augziliar]*;
- „exact [ecsact]” (Digi 24, 7.VII, 29.VII), „mai exact [ecsact]” (Realitatea TV, 11.VII, 18.VII), „nu știu exact [ecsact] cum va fi” (TVR Cultural, 26.VII) – corect: *[egzact]*;

● „examenul [ecsamenul]” (Digi 24, 13.VII), „am avut examenul [ecsamenul] de evaluare” (OTV, 13.VII), „examenul [ecsamenul]” (TVR 1, 8.VII), „examen [ecsamen]” (TVR Cultural, 2.VII, TVR Info, 3.VII) – corect: [egzamen(ul)];

- „a fost [ecsaminat]” (Digi 24, 20.VII) – corect: [egzaminat];
- „celebra comună Tanacu, cu exorcizarea [ecsorcizarea]” (OTV, 10.VII) – corect: [egzorcizarea];
- „un bun exemplu [ecsemplu]” (TVR Cultural, 18.VII) – corect: [egzemplu].

3.3. Formele verbului *a fi* și ale pronumelui personal care grafic încep cu *e* se rostesc corect cu [ie] la inițială, nu cu [e]. Acest tip de greșeală a apărut mai rar decât în etapele anterioare de monitorizare:

- „este [este] posibil ca ulterior...” (Realitatea TV, 10.VII) – corect: [ieste];
- „iar ele [ele] dau faliment” (OTV, 16.VII) – corect: [iele].

3.4. În schimb, rostirea greșită a numeralelor șaptesprezece și optsprezece este, în continuare, frecventă:

- „două sute șaptisprezece” (Realitatea TV, 6.VII);
- „ora șaptisprezece” (România TV, 6.VII);
- „a luat optâsprezece la sută” (OTV, 11.VII);
- „optâsprezece ani” (OTV, 13.VII);
- „optisprezece victime”, „nu știm încă dacă „optisprezece este numărul celor răniți” (Realitatea TV, 18.VII).

Nu este corectă nici forma *șapte*:

- „patru, șase, șapte” (Antena 3, 16.VII).

3.5. Continuă să apară și greșeli de accentuare:

- „un seif” (Digi 24, 26.VII), „seiful” (Prima TV, 25.VII) – corect: *sei-f(ul)*;
- „să predai cheia seifului [se-i-fu-lui]” (Realitatea TV, 10.VII) – corect: *sei-fu-lui*;

- „cu caracter personal” (Antena 1, 26.VII) – corect: *caracter*;
- „vapori” (Kanal D, 10.VII) – corect: *vapori*;
- „se gândește să termine” (Kanal D, 25.VII) – corect: *să termerine*;
- „se termină” (TVR Cultural, 28.VII) – corect: *se termemină*;
- „din sidef colorat” (Realitatea TV, 10.VII) – corect: *sidef*;
- „bazilica” (TVR Cultural, 19.VII) – corect: *bazilica*.

Multe greșeli privesc numele proprii:

- „când zic Băsescu, zic și Funeriu” (OTV, 11.VII) – corect: *Funeriu*;
- „Octavian Morariu” (Antena 3, 20.VII) – corect: *Morariu*;
- „Diana Olariu” (România TV, 2.VII) – corect: *Olariu*;
- „Olariu”, „Ioana Rotariu” (România TV, 8.VII) – corect: *Olariu, Rotariu*;
- „Cătălin Prisăcariu” (România TV, 18.VII) – corect: *Prisăcariu*.

II. GRAMATICĂ

4. Morfologia

4.1. Forme greșite ale verbelor

4.1.1. Formele hibride de indicativ imperfect *vroiam, vroia, vroiau* etc., în locul celor corecte, fără *-r-* în radical – *voiam, voia, voiau* etc. –, sunt încă destul de frecvente la majoritatea posturilor monitorizate:

- „treceți la ceea ce **vroiați** să ziceți” (Realitatea TV, 5.VII);
- „în ce capcană **vroiau** ei să vă bage” (OTV, 11.VII);
- „asta **vroiam** să vă spun” (OTV, 13.VII);
- „**vroiam** să te întreb” (TVR Cultural, 18.VII);
- „parcă **vroia** să fie fotografiată” (Pro TV, 11.VII);
- „**vroia** să-l părăsească” (Antena 1, 19.VII).

4.1.2. Forma greșită de conjunctiv *să aibe*, în locul celei corecte, *să aibă*, este întâlnită sporadic:

- „urmând ca în zilele ce vin **să aibe** întâlniri în Spania și Italia” (RRA, 31.VII).

În această etapă de monitorizare am înregistrat și forma greșită de conjunctiv *să miroase*. Desinența de persoana a III-a singular a verbului de conjugarea a IV-a *a miroși* este *-ă*, nu *-e*:

- „Nu-i terasă pe întreg litoralul de la care **să nu miroase** a hamsie ce sfârâie minute bune în ulei” (Kanal D, 2.VII) – corect: *să miroasă*.

4.1.3. Verbul *a trebui* are la indicativ prezent o singură formă la toate persoanele – *trebuie*:

- „cred că **trebuie** să lăsați așa” (OTV, 16.VII);
- „aștia **trebuie** să întrebați” (OTV, 30.VII).

4.1.4. Tendința de atragere a unor verbe cu infinitivul în *-ea* (*a apărea, a scădea*) în clasa verbelor cu infinitivul în *-e* (**a apare, *a scade*) se manifestă și în această etapă de monitorizare:

- „Vor **apare** contestații” (Digi 24, 8.VII) – corect: *vor apărea*;
- „Electoratul USL ar putea **scade** din cauza criticilor externe” (B1 TV, 28.VII) – corect: *ar scădea*.

4.1.5. O greșeală încă frecventă este accentuarea pe sufix, în loc de radical, a verbelor de conjugarea a III-a, la imperativ, persoana a II-a plural, atunci când sunt urmate de clitice pronominale:

- „spuneți-mi...” (TVR 1, 20.VII) – *spuneți-mi*;
- „credeți-mă” (OTV, 20.VII) – corect: *credeți-mă*;
- „puneteți-vă și în locul lui” (OTV, 26.VII) – corect: *puneteți-vă*;
- „alegeți-mă” (OTV, 27.VII) – corect: *alegeți-mă*;
- „credeți-mă” (Antena 1, 14.VII) – corect: *credeți-mă*.

Uneori, deplasarea de accent atrage producerea alternanței *a-ă*:

- „**făceți-i** lu’ Bănescu ce e de făcut”(OTV, 11.VII) – corect: *faceți-i*.

4.1.6. Verbul *a preceda*, de conjugarea I, este folosit greșit ca și cum ar fi de conjugarea a III-a – **a precede*:

- „debutul ceremoniilor care **preced** deschiderea jocurilor olimpice” (Realitatea TV, 27.VII) – corect: *precedă*.

4.2. Forme greșite ale substantivelor

4.2.1. Sporadic, sunt înregistrate și în această etapă de monitorizare oscilații în folosirea desinențelor de feminin singular și plural, genitiv-dativ, *-e* și *-i*:

- „stimularea **păturai** de mijloc” (B1 TV, 28.VII) – corect: *păturii*;
- „pe timpul **după-amiezilor**” (Pro TV, 19.VII) – corect: *după-amiezilor*.

4.2.2. Substantivul *soră* cu sensul „persoană de sex feminin considerată în raport cu copiii acelorași părinți” are la genitiv-dativ forma *surorii*. Genitiv-dativul *sorei* corespunde sensului „infirmieră”:

- „dedicată zilei naționale a **sorei** noastre mai mari” (Digi 24, 14.VII).

4.2.3. Se manifestă în continuare concurența între desinențele de neutru plural *-e* și *-uri*:

- „**giuvaierurile** ei fastuoase” (TVR Cultural, 21.VII) – corect: *giuvaierele*.

4.2.4. Atrag atenția alte câteva plurale greșite.

Substantivul *cârciumă* are la plural desinența *-i*, nu *-e*:

- „Terasele de la **cârciume** sunt pline” (Kanal D, 29.VII) – corect: *cârciumi*.
- Substantivul *colac* este de genul masculin și are la plural desinența *-i*:
- „aveau **colace**, pistoale cu apă”(Antena 3, 29.VII) – corect: *colaci*.

4.3. Forme greșite ale adjectivelor

4.3.1. Încă se folosește forma de feminin plural *ultimile*, în locul celei corecte, *ultimele*:

- „în **ultimile** 23 de zile” (Antena 1, 11.VII);
- „**ultimile** ore ale acestei campanii” (Realitatea TV, 12.VII);
- „**ultimile** atacuri” (Realitatea TV, 12.VII).

4.3.2. Adjectivul *preliminar* are patru forme. Forma de feminin plural este *preliminare*, nu *preliminari*.

- „potrivit datelor **preliminari**” (Realitatea TV, 11.VII).

4.4. Forme greșite ale adverbilor

Este foarte frecventă înlocuirea formelor adverbiale *maximum* și *minimum* cu cele ale adjectivelor corespondente, *maxim* și *minim*:

- „o discuție de **maxim** o oră” (România TV, 10.VII);
- „poate **maxim** 30 de persoane” (Prima TV, 6.VII);
- „**maxim** 15 minute” (Antena 3, 23.VII);
- „30, **maxim 50** de oameni” (TVR 1, 14.VII);
- „în **maxim** 30 de zile” (Realitatea TV, 6.VII);
- „**maxim** 200 de oameni” (OTV, 26.VII);
- „Se vor înregistra **maxim** 30 de grade” (B1 TV, 16.VII);
- „**maxim** o lună” (Kanal D, 15.VII);
- „**minim** cinci ani de zile” (Prima TV, 31.VII).

Forma *maxim* este folosită greșit și în locuțiunea adverbială **la maxim*, în loc de *la maximum*:

- „Să vă bucurați **la maxim**” (Pro TV, 4.VII);
- „pentru cei care nu sunt proști **la maxim**” (OTV, 26.VII).

5. Sintaxa

5.1. Dezacordul

5.1.1. Dezacordul dintre predicat și subiect

Una dintre cauzele dezacordului o reprezintă atracția altui termen din enunț, în special când distanța dintre subiect și predicat este mai mare:

• „Victoria în alegeri nu **i-au adus** și victoria în partid” (Antena 3, 3.VII) – corect: *Victoria în alegeri nu **i-a adus** și victoria în partid*;

• „**agenda** publică a persoanelor care trăiesc în zonele rurale **sunt determinate** strict de anotimp, de...” (Antena 3, 15.VII) – corect: ***agenda** publică a persoanelor care trăiesc în zonele rurale **este determinată** strict de anotimp, de...*;

• „poziția celor doi lideri ai UE **dovedesc** că...” (Realitatea TV, 12.VII) – corect: *poziția celor doi lideri ai UE **dovedește** că...*;

• „doar că bandele de parcații (...) nu se lasă **duși** cu una, cu două” (Prima TV, 23.VII) – corect: *doar că bandele de parcații (...) nu se lasă **duse** cu una, cu două*;

• „pungile de gheață sunt distribuite prin marile companii de benzinării, dar **ajunge** și în cluburi” (TVR INFO, 3.VII) – corect: *pungile de gheață sunt distribuite prin marile companii de benzinării, dar **ajung** și în cluburi*.

Uneori, dezacordul are cauze semantice. Un substantiv cu sens colectiv poate determina acordul la plural. Corect este ca acordul să se facă formal, la singular:

• „acest grup organizat achiziționa motorină [...] pe care **au pretins** că o transformă în păcură și astfel **au reușit** să evite (...)” (TVR INFO, 10.VII) – corect: *acest grup organizat achiziționa motorină [...] pe care **a pretins** că o transformă în păcură și astfel **a reușit** să evite (...)*.

Alte tipuri de acord semantic implică pronumele relativ *cine* referitor la mai mulți indivizi sau termeni cu sens generic, colectiv (*forțele opoziției, rudele*):

• „Cine **vor susține**?” (TVR Cultural, 10.VII) – corect: *Cine **va susține**?*

Uneori, acordul cu subiectul multiplu se face la singular, prin atracție cu termenul mai apropiat. Fenomenul este mai frecvent mai ales când subiectul multiplu este postpus verbului-predicat:

• „de foamea în care i-a **adus** USL și PDL” (OTV, 26.VII) – corect: *de foamea în care i-au adus USL și PDL*;

• „pe nava [...] a **fost amenajat** un muzeu, un cinematograf și un magazin” (TVR Cultural, 9.VII) – corect: *pe nava [...] au fost amenajate un muzeu, un cinematograf și un magazin*.

Dacă subiectul multiplu este antepus, acordul la singular este simțit ca un dezacord flagrant:

• „deși mai multe echipaje ale Jandarmeriei și Poliția **era** aici, nimeni nu ne-a sărit în ajutor” (România TV, 24.VII) – corect: *deși mai multe echipaje ale Jandarmeriei și Poliția erau aici, nimeni nu ne-a sărit în ajutor*.

Un alt tip de dezacord al predicatului cu subiectul implică pronumele relativ. Acesta preia referința unui nominal și trebuie să impună verbului-predicat, după caz, numărul, persoana și genul nominalului reluat:

• „Paris Hilton e una dintre celebritățile **căreia îi place** să tragă la măsea” (Prima TV, 3.VII) – corect: *Paris Hilton e una dintre celebritățile cărora le place să tragă la măsea*;

• „eu sunt un ziarist care **am avut** până acum...” (OTV, 18.VII) – corect: *eu sunt un ziarist care a avut până acum...*

• „este unul dintre aspectele care **a fost contestat**” (Realitatea TV, 18.VII) – corect: *este unul dintre aspectele care au fost contestate*.

Alte tipuri de dezacord sunt accidentale, determinate de neatenție sau neanticiparea mesajului:

• „vi se **părea** o surpriză aceste modificări” (TVR INFO, 3.VII) – corect: *vi se păreau o surpriză aceste modificări*;

• „să-i faceți și pe ceilalți să fie **interesate** de ele” (TVR Cultural, 3.VII) – corect: *să-i faceți și pe ceilalți să fie interesați de ele*.

5.1.2. Dezacordul adjectivului predicativ suplimentar

Acest tip de greșeală nu a fost înregistrat frecvent. În enunțul de mai jos, dezacordul are cauze semantice (*publicul* are un sens generic, echivalent cu „oamenii”):

• „Cum a primit publicul, din câte ați putut voi să vedeți până acum, se arată **interesați?**” (TVR Cultural, 10.VII) – corect: *Cum a primit publicul, din câte ați putut voi să vedeți până acum, se arată interesat?*

5.1.3. Dezacordul adjectivelor din grupul nominal

Destul de frecvent se înregistrează dezacordul în caz al adjectivului feminin singular, la genitiv sau dativ, în special dacă adjectivul este participial:

• „din pricina unei tumori uriașe **crescută** pe gâtul ei fragil” (Prima TV, 25.VII) – corect: *din pricina unei tumori uriașe crescute pe gâtul ei fragil*;

• „parte a unui complot, a unei lovituri de stat **execută** în Parlament” (OTV, 26.VII) – corect: *parte a unui complot, a unei lovituri de stat executate în Parlament*;

• „potrivit unei circulare **emisă** de conducerea fabricii” (Realitatea TV, 27.VII) – corect: *potrivit unei circulare emise de conducerea fabricii*;

• „judecarea ... cererii de întrerupere a procesului **depusă** inițial de către avocați” (TVR INFO, 4.VII) – corect: *judecarea ... cererii de întrerupere a procesului depuse inițial de către avocați*;

- „unei țigări **lăsată** aprinsă” (Kanal D, 13.VII) – corect: *unei țigări lăstate aprinsă*.

La adjectivele nonparticipiale, acest tip de dezacord a fost înregistrat mai rar:

- „în totalul populației **stabilă**” (Antena 3, 3.VII) – corect: *în totalul populației stabile*.

Se include aici și pronumele de întărire *însăși*, cu utilizare adjectivală:

- „ție **însăși**” (TVR Cultural, 13.VII) – corect: *ție înseși*.

Dezacordul în gen al adjectivului a fost înregistrat foarte rar. El are un caracter accidental:

- „a transformat țara asta într-un spital de nebuni **condusă** de (...)” (Antena 3, 3.VII) – corect: *a transformat țara asta într-un spital de nebuni condus de (...)*.

În exemplul de mai jos, dezacordul este influențat de prezența substantivului masculin *metri*:

- „**câțiva** zeci de metri” (Prima TV, 25.VII) – corect: *câteva zeci de metri*.

Dezacordul numeralelor cu utilizare adjectivală a fost înregistrat destul de frecvent:

- „**doisprezece** minute” (Pro TV, 5.VII) – corect: *douăsprezece minute*;

- „**doisprezece** miliarde” (Pro TV, 26.VII) – corect: *douăsprezece miliarde*;

- „o sută nouăzeci și **unu** de mii de kilometri pătrați” (România TV, 10.VII) – corect: *o sută nouăzeci și una de mii de kilometri pătrați*;

- „douăzeci și **unu** de mii de euro anual” (Prima TV, 18.VII) – corect: *douăzeci și una de mii de euro anual*;

- „aproape douăzeci și **unu** de luni” (TVR Cultural, 13.VII) – corect: *aproape douăzeci și una de luni*.

Prin contrast cu exemplele de mai sus, în care se poate vedea tendința de invariabilizare a numeralului compus, sub forma de masculin, am înregistrat și fenomenul opus, de utilizare a formei de feminin în locul celei de masculin, prin hipercorectitudine (sau prin influența pluralului):

- „**patruzeci și una** de grade” (Pro TV, 14.VII) – corect: *patruzeci și unu de grade*.

Înregistrăm aici și tendința de folosire a formei de masculin pentru exprimarea orei, la numerele compuse cu *doi*. Conform normei, ar trebui să se folosească forma de feminin:

- „la ora **doisprezece**” (Antena 3, 8.VII; Kanal D, 10.VII) – corect: *la ora douăsprezece*;

- „în jurul orei **doisprezece**” (România TV, 2.VII) – corect: *în jurul orei douăsprezece*;

- „mâine de la **doisprezece și zece**” (Antena 1, 9.VII) – corect: *mâine de la douăsprezece și zece*;

- „la ora **doisprezece**” (Pro TV, 5.VII) – corect: *la ora douăsprezece*;

- „ora **douăzeci și doi**” (Pro TV, 29.VII) – corect: *ora douăzeci și două*.

5.1.4. Dezacordul pronomelor

Pronumele cu antecedent referențial nominal manifestă o concordanță de gen și, după caz, de număr cu acest nominal antecedent. Această concordanță poate fi

considerată un tip de acord. Cele mai frecvente dezacorduri s-au înregistrat la pronumele semiindependent *al*:

- „asupra unei instituții **ale** statului” (Antena 3, 3.VII) – corect: *asupra unei instituții a statului*;
- „numirea procurorului general, dar și **al** directorului DNA” (Antena 3, 13.VII) – corect: *numirea procurorului general, dar și a procurorului-șef al DNA*;
- „cei doi președinți **a** celor două camere” (Antena 3, 5.VII) – corect: *cei doi președinți ai celor două camere*;
- „bilanțul inundațiilor și **a** alunecărilor de teren” (Realitatea TV, 18.VII) – corect: *bilanțul inundațiilor și al alunecărilor de teren*;
- „funcția de președinte **a** României” (Radio România Actualități, 6.VII) – corect: *funcția de președinte al României*;
- „vicepreședintele din acea perioadă **a** Rompetrol Olanda” (TVR INFO, 10.VII) – corect: *vicepreședintele din acea perioadă al Rompetrol Olanda*;
- „iar numirile procurorului general și **al** celor de la DNA să fie transparente” (Prima TV, 17.VII) – corect: *iar numirile procurorului general și ale celor de la DNA să fie transparente*;
- „religia scientologică **a** cărei adept este actorul” (Kanal D, 8.VII) – corect: *religia scientologică al cărei adept este actorul*;
- „micuții **a** căror destine le-au fost frânte din fașă” (Kanal D, 15.VII) – corect: *micuții ale căror destine le-au fost frânte din fașă*.

Mai puțin frecvent s-a înregistrat în această perioadă dezacordul pronumelui relativ sau al pronumelui personal:

- „modificarea la Legea Referendumului, potrivit **căruia...**” (Realitatea TV, 10.VII) – corect: *modificarea la Legea Referendumului, potrivit căreia...*;
- „efectele pe care această cădere a leului **o** au” (Antena 3, 5.VII) – corect: *efectele pe care această cădere a leului le are*.

5.2. Care în loc de pe care. Utilizarea fără prepoziție a pronumelui relativ care complement direct

Această greșeală, frecventă în limba vorbită, a fost înregistrată destul de des:

- „scorul (...) **care**-l va obține în noiembrie” (Antena 3, 15.VII) – corect: *scorul (...) pe care-l va obține în noiembrie*;
- „partea aceea frumoasă **care** oricine o are”; „ăsta-i sentimentul **care** ar trebui să-l avem mereu pe chipul nostru” (Prima TV, 8.VII) – corect: *partea aceea frumoasă pe care oricine o are; ăsta-i sentimentul pe care ar trebui să-l avem mereu pe chipul nostru*;
- „conform informațiilor **care** le-avem” (Digi 24, 15.VII) – corect: *conform informațiilor pe care le-avem*;
- „revista cea de pe vremuri, **care** o știți”; „în funcție de afecțiunea sau de afecțiunile **care** le are” (OTV, 18.VII; 23.VII) – corect: *revista cea de pe vremuri, pe care o știți; în funcție de afecțiunea sau de afecțiunile pe care le are*;
- „Care sunt primele măsuri **care** ar trebui să le ia statul bulgar?” (Realitatea TV, 18.VII) – corect: *Care sunt primele măsuri pe care ar trebui să le ia statul bulgar?*

5.3. Greșeli de utilizare a prepoziției

Dintre greșelile de utilizare a prepozițiilor, remarcăm extinderea prepoziției *pe*:

- „căci a mai fost el o dată **pe** situația asta așa” (Antena 3, 6.VII) – corect: *căci a mai fost el o dată în situația asta așa*;

- „ești reporter de mult timp **pe** Parlament” (Antena 3, 6.VII) – corect: *ești reporter de mult timp la Parlament*;

- „să-i întrebăm ceva și **pe** microfon” (Antena 3, 7.VII) – corect: *să-i întrebăm ceva și la microfon*;

- „a tot stat **pe telefoane**” (Antena 1, 6.VII) – corect: *a tot stat la telefon*;

- „CCR s-a pronunțat **pe** cele 7 acuzații, dar fără un aviz final” (B1 TV, 7.VII) – corect: *CCR s-a pronunțat cu privire la cele 7 acuzații, dar fără un aviz final*;

- „Legea de adoptare a OUG **pe** referendum” (Realitatea TV, 18.VII) – corect: *Legea de adoptare a OUG privind referendumul*;

- „aș vrea să vă solicit în continuare **pe** subiectul acesta” (Realitatea TV, 18.VII) – corect: *aș vrea să vă solicit în continuare în legătură cu subiectul acesta*;

- „**pe** imagini se vede” (Kanal D, 13.VII) – corect: *în imagini se vede*.

Continuă să fie frecventă omiterea prepoziției *de* între numeralele mai mari de 19 și substantiv, în scris:

- „maxime de 29 grade” (B1 TV, 1.VII) – corect: *maxime de 29 de grade*;

- „care au provocat moartea a 37 persoane” (OTV, 23.VII) – corect: *care au provocat moartea a 37 de persoane*;

- „bila de 10.000 lei” (TVR 1, 8.VII) – corect: *bila de 10.000 de lei*;

- „95 milioane lei” (TVR INFO, 7.VII) – corect: *95 de milioane de lei*.

Foarte rar s-a înregistrat structura opusă, hipercorectă, de utilizare a prepoziției *de* în contexte în care nu-și are rostul:

- „301 **de** secții” (TVR INFO, 20.VII) – corect: *301 secții*.

O altă greșală frecventă afectează locuțiunea prepozițională *din punct(ul) de vedere*. Substantivul *punct* trebuie să fie articulat când urmează un substantiv în genitiv (se poate compara cu alte structuri, ca *din dulapul de haine al Mariei*, în care nu se poate folosi substantivul *dulap* nearticulat: *din dulap de haine al Mariei*). Dată fiind frecvența exemplurilor înregistrate, se poate vorbi chiar de o tendință de invariabilizare a îmbinării „*din punct(ul) de vedere*, facilitată de statutul său de locuțiune prepozițională:

- „din **punct** de vedere al sfatului dat de Curte” (Antena 3, 10.VII) – corect: *din punctul de vedere al sfatului dat de Curte*;

- „ce putem face din **punct** de vedere al infrastructurii în agricultură” (B1 TV, 28.VII) – corect: *ce putem face din punctul de vedere al infrastructurii în agricultură*;

- „din **punct** de vedere al discuțiilor oficiale” (Digi 24, 4.VII) – corect: *din punctul de vedere al discuțiilor oficiale*;

- „din **punct** de vedere al culorii” (TVR 1, 2.VII) – corect: *din punctul de vedere al culorii*;

- „cel mai bine realizat din **punct** de vedere al compoziției” (TVR Cultural, 11.VII) – corect: *cel mai bine realizat din punctul de vedere al compoziției*;

- „din **punct** de vedere al temperaturilor” (Antena 1, 30.VII) – corect: *din punctul de vedere al temperaturilor*.

O altă greșeală frecventă implică prepoziția calității *ca*, după care se inserează un *și* „parazitar”, fără justificare sintactică. Uneori, acest *și* este inserat pentru a evita o cacofonie (de ex., *ca și copil*), dar în multe contexte nu are nici măcar această justificare:

- „Îl va avea **ca și** partener pe Andy Garcia” (România TV, 26.VII) – corect: *Îl va avea ca partener pe Andy Garcia*;
- „e cunoscut în mediile artistice **ca și** Kamara” (Prima TV, 19.VII) – corect: *e cunoscut în mediile artistice drept Kamara*;
- „ceea ce avem până acum **ca și** declarație oficială” (Digi 24, 13.VII) – corect: *ceea ce avem până acum ca declarație oficială*;
- „care e deasupra mea, **ca și** guvern” (OTV, 11.VII) – corect: *care e deasupra mea, ca guvern*;
- „pe sine, **ca și** politician” (Realitatea TV, 12.VII) – corect: *pe sine, ca politician*;
- „Se va folosi **ca și** drum de întoarcere” (Radio România Actualități, 26.VII) – corect: *Se va folosi ca drum de întoarcere*;
- „**Ca și** turist?” (Antena 1, 29.VII) – corect: *Ca turist?*;
- „**ca și** copil” (Pro TV, 5.VII) – corect: *ca un copil / fiind copil*;
- „Unde-ți dorești să ajungi **ca și** fotbalist?” (Pro TV, 29.VII) – corect: *Unde-ți dorești să ajungi ca fotbalist?*;
- „**Ca și** lungime, sunt vreo 3 kilometri 600” (Kanal D, 7.VII) – corect: *Ca lungime, sunt vreo 3 kilometri 600 / Lungimea este de vreo 3 km 600*.

Am înregistrat în această etapă de monitorizare, rar, utilizarea genitivului după prepoziția *datorită*, care impune dativul. Este vorba de structuri coordonate, în care primul nominal este în dativ, iar al doilea, în genitiv:

- „Datorită cheltuielilor foarte mari și **a traficului** aglomerat” (Prima TV, 17.VII) – corect: *Din cauza cheltuielilor foarte mari și traficului aglomerat*.

Greșelile care implică alte prepoziții au fost mai puțin frecvente:

- „să-i răspundă **într-un** ton clar și foarte concis” (Antena 3, 13.VII) – corect: *să-i răspundă pe un ton clar și foarte concis*;
- „31 de grade **la** Maramureș” (România TV, 9.VII) – corect: *31 de grade în Maramureș*;
- „unii s-au jucat **în** telefon” (Prima TV, 5.VII) – corect: *unii s-au jucat la telefon*.

5.4. Greșeli de utilizare a adverbului

O greșeală înregistrată destul de rar, doar la un post de televiziune, constă în „ridicarea” adverbului *mai* înaintea pronumelui personal neaccentuat:

- „**mai** îmi spun telespectatorii”; „și dv. care **mai** vă pricepeți” (OTV, 11.VII) – corect: *îmi mai spun telespectatorii; și dv. care vă mai pricepeți*.

Elementul *cel* trebuie să fie invariabil când este utilizat pentru a exprima gradul superlativ al adverbului. Greșeala nu a fost înregistrată frecvent:

- „(...) liniei Central, **cea** mai intens circulată” (Radio România Actualități, 26.VII) – corect: *(...) liniei Central, cel mai intens circulată*.

Adverbul *gratis* nu trebuie să fie precedat de prepoziție. Sintagma *pe gratis* se folosește uneori, prin analogie cu *pe degeaba*:

● „Ce-ați vrea, ca oamenii ăia să muncească **pă gratis**, sau cum?” (România TV, 17.VII) – corect: *Ce-ați vrea, ca oamenii ăia să muncească gratis, sau cum?*

Greșeala din enunțul de mai jos a apărut prin suprapunerea dintre o structură cu adverb și una cu adjectiv:

● „nu se mai bucură de atâta popularitate **de cât** se bucura în 2007” (România TV, 10.VII) – corect: *nu se mai bucură de atâta popularitate de câtă se bucura în 2007 / nu se mai bucură de atâta popularitate cât se bucura în 2007.*

5.5. Greșeli privind regimul unor verbe

Greșelile privind regimul sintactic al unor verbe sunt accidentale. În enunțul de mai jos, verbul *a contraveni* a fost construit prepozițional, însă el impune dativul:

● „și dacă acestea **contravin cu normele și valorile** europene” (Antena 3, 11.VII) – corect: *și dacă acestea contravin normelor și valorilor europene.*

Verbul *a vorbi* nu acceptă propoziții complementive introduse prin *că*:

● „în scurta declarație **a vorbit că** face apel să se înceteze (...)” (Antena 3, 3.VII) – corect: *în scurta declarație a spus că face apel să se înceteze (...).*

Locuțiunea *a-i părea rău* cere o complinire prepozițională. Se spune *a-i părea rău de ceva*, nu *a-i părea rău ceva*:

● „Aoleu! Ei, uite, **asta-mi pare rău**. Asta nu cred.” (Antena 3, 6.VII) – corect: *pentru asta-mi pare rău / de asta-mi pare rău.*

Verbul *a se baza* cere o complinire prepozițională (*a se baza pe ceva*):

● „vă bazați **că** o să câștigați dumneavoastră la referendum” (OTV, 26.VII) – corect: *vă bazați pe faptul că o să câștigați dumneavoastră la referendum.*

Verbul *a (se) dedica* (inclusiv la forma participială) trebuie să aibă o complinire în cazul dativ:

● „Cristina are 35 de ani, este profesoară și mamă **dedicată**.” (Prima TV, 8.VII) – corect: *Cristina are 35 de ani, este profesoară și mamă dedicată familiei sale.*

În enunțul de mai jos, a fost utilizat un tip de construcție specific verbului *a putea*: cu verbul la infinitiv fără *a* și ridicarea pronumelui personal neaccentuat (*nu le-am putut asculta*). Verbele *a reuși* și *a putea* sunt sinonime, însă tiparul de construcție menționat nu este acceptat decât de *a putea*:

● „au fost câteva declarații, **nu le-am reușit asculta**” (Realitatea TV, 11.VII) – corect: *au fost câteva declarații, nu am reușit să le ascultăm.*

Verbul *a renunța* se construiește cu complement prepozițional (*a renunța la ceva*), iar acest tipar de construcție se păstrează și în structura cu nominalizarea verbului:

● „renunțarea întreruperii pedepsei” (TVR INFO, 5.VII) – corect: *renunțarea la întreruperea pedepsei.*

Verbul *a merita* nu este reflexiv, contrar a ceea ce spun unii realizatori TV:

● **Și se merită** câștigul?” (Kanal D, 19.VII) – corect: *Și merită câștigul?*

5.6. Greșeli privind coordonarea și conectorii

O greșeală destul de frecventă este utilizarea conectorului compus *ca să*, specific propozițiilor finale (de scop), în locul conectorului *să*, care introduce propoziții complementive sau subiective:

● „încep să permită **ca să** mai sape puțin la (...)” (Antena 3, 24.VII) – corect: *încep să permită să mai sape puțin la (...)*;

● „eu aș vrea **ca să** fac un comentariu” (OTV, 18.VII) – corect: *eu aș vrea să fac un comentariu*;

● „s-ar putea **ca să** nu putem să punem 100 de întrebări” (OTV, 26.VII) – corect: *s-ar putea să nu putem să punem 100 de întrebări*.

Am înregistrat în această etapă și unele greșeli de utilizare a conectorilor corelativi, de tipul *fie... fie..., atât... cât și...* Aceștia au o structură fixă, iar elementele componente nu trebuie să fie omise sau schimbate cu altele:

● „PSD, **cât** și PNL vor vrea să candideze la prezidențiale” (B1 TV, 28.VII) – corect: *atât PSD, cât și PNL vor vrea să candideze la prezidențiale*;

● „**Fie** că dau examen de absolvire a celor patru ani de studiu **sau** sunt la finalul celor doi ani de master, studenții...” (TVR Cultural, 2.VII) – corect: *Fie că dau examen de absolvire a celor patru ani de studiu, fie că sunt la finalul celor doi ani de master, studenții...*

În enunțul de mai jos, coordonarea între cele două verbe la conjunctiv este incorectă, deoarece al doilea verb nu se construiește cu complement direct (*pe care*), la fel ca primul. Prin urmare, trebuia reluat pronumele relativ împreună cu prepoziția adecvată celui de-al doilea verb:

● „Barroso i-a dat o serie de întrebări premierului Victor Ponta, **pe care acesta trebuie să le analizeze și să-i răspundă** într-un ton clar și foarte concis” (Antena 3, 13.VII) – corect: *Barroso i-a dat o serie de întrebări premierului Victor Ponta, pe care acesta trebuie să le analizeze și la care trebuie să-i răspundă pe un ton clar și foarte concis*.

Două substantive aflate în raport de coordonare trebuie să aibă aceeași formă sub aspectul articulării, nu ca în titlul știrii de mai jos:

● „**Mama și fiică**, ucise în casă” (Antena 1, 20.VII) – corect: *Mamă și fiică, ucise în casă / Mama și fiica, ucise în casă*.

5.7. Nemarcarea relațiilor sintactice dintre cuvinte

Am întâlnit și în această etapă greșeli provenite din nemarcarea relațiilor sintactice dintre cuvinte, în special în titluri și în subtitluri sau atunci când se menționează calitatea unei persoane. Deși sunt motivate de nevoia de concizie, recomandăm evitarea acestor formulări atunci când produc alăturări greoaie, nespecifice limbii române. Redăm câteva dintre greșelile înregistrate:

● „Motivare suspendare: Traian Basescu a dictat forma unor legi” (Digi 24, 4.VII) – corect: *Motivarea suspendării: Traian Bănescu a dictat forma unor legi*;

● „selecționez Halia” (Antena 3, 3.VII) – corect: *selecționez echipa Halia*;

● „președinte Comisia Juridică” (Antena 3, 5.VII) – corect: *președintele Comisiei Juridice*;

● „primar Cluj” (România TV, 31.VII) – corect: *primarul Clujului*;

● „inițiator proiect” (Digi 24, 4.VII) – corect: *inițiatorul proiectului*;

● „reprezentant fabrică de mezeluri” (Digi 24, 15.VII) – corect: *reprezentantul unei fabrici de mezeluri*;

- „inspector limba română”; „reporter Jurnal”; „fost director festival” (TVR 1, 2.VII; 19.VII; 22.VII) – corect: *inspector de limba română; reporter al „Jurnalului” / reporter la „Jurnal”;* *fost director al festivalului;*
- „student Universitatea Suceava” (Pro TV, 10.VII) – corect: *student al Universității Suceava;*
- „absolvent liceu” (Pro TV, 14.VII) – corect: *absolvent de liceu;*
- „Nivel secetă” (Pro TV, 29.VII) – corect: *Nivelul secetei.*

5.8. Greșeli de construcție a unor grupuri sintactice și a frazei

Am înregistrat câteva greșeli de utilizare a articolului definit, cu caracter accidental. Este vorba de lipsa articolului, de dubla sa exprimare sau de plasarea greșită a articolului în grupul nominal:

- „că a făcut **așa-numită reformă** a statului” (Antena 3, 15.VII) – corect: *că a făcut așa-numita reformă a statului;*
- „nu i-ați schimbat pe **oamenii așa-ziși** specialiști ai PDL-ului” (Antena 3, 24.VII) – corect: *nu i-ați schimbat pe oamenii așa-ziși specialiști ai PDL-ului;*
- „**fost** prim vicepreședintele unei bănci” (Prima TV, 5.VII) – corect: *fostul prim-vicepreședinte al unei bănci.*

Ca greșeli de topică (pe lângă topică greșită a lui *mai*, discutată mai sus), am înregistrat plasarea greșită a operatorului negativ *nu* și ordonarea incorectă a elementelor numeralului compus utilizat adjectival, în raport cu substantivul:

- „pot fi sau **pot nu fi** validați” (TVR INFO, 3.VII) – corect: *pot fi sau nu pot fi validați;*
- „putea fi demis cu **cinci sute de mii de voturi unu**” (Antena 3, 10.VII) – corect: *putea fi demis cu cinci sute de mii unu voturi.*

Am înregistrat și câteva enunțuri cu discontinuități sintactice, accidentale:

- „(...) rezultate dezastruoase potrivit unui **sondaj IMAS care vor 64%** ca președintele Traian Băsescu să fie demis” (România TV, 8.VII) – corect: *(...) rezultate dezastruoase potrivit unui sondaj IMAS conform căruia 64% dintre români vor ca președintele Traian Băsescu să fie demis;*

• „Am înțeles că n-o să ne plictisim, **fie** că vorbim de serile care sunt dedicate concertelor, **dar și** pe parcursul zilei o să avem atracții. Despre ce este vorba?” (TVR Cultural, 9.VII) – corect: *Am înțeles că n-o să ne plictisim, nici seara, când sunt concerte, nici ziua, când... ;*

• „Traian Băsescu vrea să fie el **care** judecă lucrurile” (România TV, 1.VII) – corect: *Traian Băsescu vrea să fie el cel care judecă lucrurile* (aici, discontinuitatea a apărut prin omiterea antecedentului propoziției relative) ;

• „Fasolea verde este ceva mai mult de muncă” (Kanal D, 27.VII) – corect: *Cu / pentru fasolea verde, este ceva mai mult de muncă.*

Din cauza organizării defectuoase a enunțului de mai jos, se înțelege că amanta era a Andreei Marin. Eroarea vine din plasarea posesivului înaintea termenului coreferențial (Ștefan Bănică):

• „Pentru prima dată de la confruntarea publică dintre **Andreea Marin și presupusa sa amantă**, Adriana Nicolae, Ștefan Bănică vine cu lămuriri.” (Kanal D,

4.VII) – corect: *Ștefan Bănică vine cu lămuriri, pentru prima dată de la confruntarea publică dintre Andreea Marin și presupusa lui amantă, Adriana Nicolae.*

III. LEXIC, SEMANTICĂ, STILISTICĂ

6. Greșeli de lexic și de semantică

6.1. Pleonasmul

O greșeală semantică frecventă este pleonasmul. Dintre exemplele de pleonasme înregistrate, menționăm:

- „există mari șanse ca cei doi să **redevină din nou** un cuplu” (Antena 1, 23.VII) – corect: *există mari șanse să redevină (un) cuplu / să devină din nou (un) cuplu;*

- „**au readus-o din nou** la viață” (Pro TV, 8.VII) – corect: *au readus-o la viață / au adus-o din nou la viață;*

- „**iar repet** polologhia” (Pro TV, 12.VII) – corect: *repet polologhia;*

- „vremea **se menține în continuare** caldă” (TVR 1, 9.VII) – corect: *vremea se menține caldă / vremea va fi în continuare caldă;*

- „un **ciclop cu un singur ochi**” (despre mascota Jocurilor olimpice) (Digi 24, 26.VII) – corect: *un ciclop / o mascotă cu un singur ochi;*

- „Cum de ați ales să **colaborați împreună** cu Ralflo și Rareș?” (Prima TV, 6.VII) – corect: *Cum de ați ales să colaborați cu Ralflo și Rareș?*

- „costă cu 3,6 mai mult **decât față de** prețurile de anul trecut” (Realitatea TV, 10.VII) – corect: *costă cu 3,6 mai mult decât anul trecut / costă cu 3,6 mai mult față de anul trecut;*

- „cât despre **planurile de viitor**” (Antena 1, 20.VII) – recomandat: *cât despre planuri / viitor;*

- „**planurile** pe care și le-a făcut Alina Dumitru **pentru viitor**” (Pro TV, 29.VII) – recomandat: *planurile pe care și le-a făcut Alina Dumitru;*

- „**se deschide cu uvertura**” (TVR Cultural, 7.VII) – recomandat: *are uvertura.*

Construcția pleonastică *drept pentru care* – în cazul căreia, și *drept*, și *pentru* introduc, contextual, un raport concluziv (*drept care* = „așadar, de aceea”) – a fost înregistrată mai rar decât în etapele anterioare de monitorizare:

- „**drept pentru care** nu ne-amestecăm în treaba asta” (OTV, 18.VII) – corect: *drept care nu ne-amestecăm în treaba asta.*

6.2. Folosirea greșită sau inutilă a unui cuvânt în locul altuia

6.2.1. Necunoașterea formei cuvintelor (vezi și *supra*, subcapitolul Pronunțare)

S-au înregistrat câteva cuvinte utilizate cu o formă incorectă:

- „polițiștii români, dar și cei **ucrainieni**” (Kanal D, 21.VII) – corect: *polițiștii români, dar și cei ucraineni;*

- „avion tip **cargo**” (Kanal D, 4.VII) – corect: *avion tip cargou;*

- „reglau viața privată, dar și pe cea **ecleziastă**” (TVR Cultural, 11.VII) – corect: *reglau viața privată, dar și pe cea ecleziastică*;
- „**Ramazan**” (Kanal D, 13.VII) – corect: **Ramadan**;
- „vor exista **repercursiuni**” (România TV, 4.VII) – corect: *vor exista repercursiuni*;
- „**mongoleza**” (s.f.) (Digi 24, 28.VII) – corect: **mongola**;

Se scrie și se pronunță corect *președinție*, nu *președenție*, deoarece baza lexicală a derivatului este *președinte* (nu *președente*). Forma greșită *președenție* a fost întâlnită la posturile Antena 3 (10.VII), Kanal D (3.VII), Realitatea TV (5.VII).

6.2.2. Modificarea structurii unor construcții fixate

Construcțiile fixate în limbă apar uneori modificate din cauza suprapunerii mentale peste alte construcții asemănătoare ca formă sau / și ca sens. Astfel de suprapuneri apar în formulările:

- „**cu acestea fiind spuse**, încheiem...” (Digi 24, 28.VII) – corect: *cu acestea încheiem... / acestea fiind spuse, încheiem...*;
- „au existat comentarii **cu privință la** votul din diaspora” (Realitatea TV, 10.VII) – corect: *au existat comentarii cu privire la votul / în privința votului din diaspora*;
- „...poate fi și **o lecție de viață, pe care**, cu efort și multe sacrificii, cu talent și fericire, **au scos-o la vedere** acești tineri dansatori” (TVR Cultural, 30.VII) – recomandat: *...poate fi și o lecție de viață, pe care, cu efort și multe sacrificii, cu talent și fericire, au dat-o* acești tineri dansatori.

6.2.3. Cuvinte neadecvate semantic (de cele mai multe ori, mai „nobile”)

Din dorința de exprimare mai elegantă, au fost alese uneori cuvinte mai „nobile” în locul celor obișnuite. Substituțiile înregistrate sunt cele foarte cunoscute (*a servi*, în loc de *a mânca* sau *a bea* ori *a lua masa*; *a debuta*, în loc de *a începe*; *locație*, pentru *loc* etc.):

- „Cei de la Roxette nu pot **servi** bucatele tradiționale fără a gusta și din băutură” (Kanal D, 19.VII) – corect: *Cei de la Roxette nu pot mânca din bucatele tradiționale fără a gusta și din băutură*;
- „**a servit** cina” (Pro TV, 20.VII) – corect: *a luat cina*;
- „acolo unde au stat și **au servit** masa” (România TV, 11.VII) – corect: *acolo unde au stat și au luat masa*;
- „acesta își **servește** liniștit masa” (Kanal D, 25.VII) – corect: *acesta își ia liniștit masa*;
- „Bacalaureatul **a debutat** cu scaunul de ministru gol” (Digi 24, 8.VII) – recomandat: *Bacalaureatul a început cu scaunul de ministru gol*;
- „mesajul cu care **a debutat** sărbătorirea” (TVR 1, 14.VII) – recomandat: *mesajul cu care a început sărbătorirea*;
- „Proiectul cum **a debutat**?” (Digi 24, 14.VII) – recomandat: *Proiectul cum a început?*
- „în acest **debut** de campionat” (Digi 24, 26.VII) – recomandat: *în acest început de campionat*;

- „Mai sunt 3 zile până la **debutul** Olimpiadei de la Londra” (Prima TV, 24.VII) – recomandat: *Mai sunt 3 zile până la **începutul** Olimpiadei de la Londra;*
- „workshopul **susținut** acolo” (TVR Cultural, 31.VII) – recomandat: *workshopul / cursul / atelierul **ținut** acolo.*

6.2.4. Utilizarea englezismelor și a calcurilor după engleză

Și în această perioadă de monitorizare au fost utilizate cuvinte, construcții și sensuri preluate din engleză în locul corespondentelor din română. De exemplu:

- „un concept care **se focusează** pe rețelele de socializare” (Prima TV, 19.VII) – recomandat: *un concept care **se axează** pe rețelele de socializare;*
- „există totuși niște **trickuri**” (Digi 24, 15.VII) – recomandat: *există totuși niște **trucuri** / **secrete**;*
- „Apelez la **expertiza** dumneavoastră. Care sunt primele măsuri care se iau în astfel de situații?” (Realitatea TV, 18.VII) – recomandat: *Apelez la **experiența** / **competența** dumneavoastră;*
- „politicienii se folosesc de aceste evenimente, de aceste **locații** [autostrăzile], pentru a...” (Realitatea TV, 10.VII) – corect: *politicienii se folosesc de aceste evenimente, de aceste **locuri** [autostrăzile], pentru a...*

6.2.5. Folosirea prepoziției *datorită* în locul locuțiunii *din cauza*

Prepoziția *datorită* trebuie să apară în contexte pozitive, iar locuțiunea prepozițională *din cauza*, în contexte negative. S-a constatat generalizarea prepoziției *datorită* (și în contexte negative, contrar normei):

- „nu mai dați randament **datorită** oboselii” (Digi 24, 6.VII) – corect: *nu mai dați randament **din cauza** oboselii;*
- „aveți divergențe cu cei din familie **datorită** oboselii” (Digi 24, 6.VII) – corect: *aveți divergențe cu cei din familie **din cauza** oboselii;*
- „**datorită** stadiului avansat de degradare a imobilului” (Digi 24, 26.VII) – corect: ***din cauza** stadiului avansat de degradare a imobilului;*
- „intoleranța unor oameni, **datorită** lipsei unei enzime, la grâu sau la produsele din grâu” (OTV, 28.VII) – corect: *intoleranța unor oameni, **din cauza** lipsei unei enzime, la grâu sau la produsele din grâu.*

6.2.6. Alte greșeli

Multe greșeli sunt cauzate de atracții semantice, diverse confuzii, lipsa de inspirație etc.:

- „Luna lui Cuptor nu se **dezice**, chiar dacă ne-am mai răcorit” (Prima TV, 18.VII) – corect: *Luna lui Cuptor nu se **dezmințe**, chiar dacă ne-am mai răcorit;*
- „până când răcoarea **își intră în mână...**” (Digi 24, 15.VII) – corect: *până când răcoarea **revine** / **se instalează**...;*
- „cel mai puternic om al momentului **în acest subiect**” (Antena 3, 7.VII) – recomandat: *cel mai puternic om al momentului **în acest domeniu**;*
- „această ședință va dura **târziu după miezul nopții**” (Antena 1, 6.VII) – corect: *această ședință va dura **până târziu după miezul nopții**;*

● „Mai mult, **în această dimineață** Traian Băsescu va participa **astăzi** la o ședință alături de consilierii săi” (B1 TV, 9.VII) – corect: *Mai mult, în această dimineață Traian Băsescu va participa la o ședință alături de consilierii săi.*

Următoarele greșeli sunt accidentale:

● „mănăstirea **Sfântu’** Elena de la Costinești” (Antena 3, 8.VII) – corect: *mănăstirea **Sfânta** Elena de la Costinești;*

● „**euro** crește în continuare în raport cu **euro**” (Antena 3, 6.VII) – corect: *euro crește în continuare în raport cu **leul**.*

7. Stilistică

Mai multe fapte lingvistice observate în perioada de monitorizare ies din sfera normării rigide, putând fi caracterizate ca niște abateri de ordin stilistic, care pun o anumită etichetă asupra vorbitorului.

(a) Pentru a se exprima diferit, mai elevat, jurnaliștii folosesc clișee și inovează. Este vorba de cuvinte (*a debuta, penibilitate, expertiză* „experiență, competență” etc., vezi *supra*, 6.2.3 și 6.2.4) și construcții (*vizavi de, la nivel de / la nivelul* etc.) devenite frecvente relativ recent; uneori acestea au și un sens nou.

Clișeele *vizavi de* și *la nivel de / la nivelul* cu sens relativ sunt preferate construcțiilor firești *față de, în legătură cu, în ce privește, referitor la, despre, pentru* etc.:

● „exercițiu de admirație **vizavi de ideea** de divă” (TVR Cultural, 2.VII);

● „poziția scriitorilor **vizavi de cenzură**” (TVR Cultural, 17.VII);

● „Sunt foarte multe întârzieri **la nivelul** tuturor trenurilor” (Antena 1, 15.VII);

● „părea nedumerit **la nivel de aparențe**” (Pro TV, 24.VII).

În exemplul de mai jos, construcția *pe zona* este superfluă:

● „există o prezență mare **pe zona de dimineață**, o prezență mare **pe zona de seară**” (Antena 3, 29.VII) – recomandat: *există o prezență mare **dimineața**, o prezență mare **seara**;*

Alt exemplu de exprimare pretențioasă este acesta:

● „vom puncta acest caz, Năstase, pentru că, din punctul nostru de vedere, este o **cotitură însemnată în materie de cum se aplică** justiția în România” (Antena 3, 3.VII) – recomandat: *...o **cotitură în aplicarea / în modul cum se aplică**...*;

Adjectivul *ofertant* este folosit cu un sens nou, neînregistrat în DEX 1998: (în funcție de context) *avantajos, profitabil, benefic, generos, fertil, foarte variat* etc. Evoluția semantică este explicabilă, iar utilizarea cu noul sens are avantajul preciziei și al conciziei. Nu este recomandată însă folosirea în exces a acestui adjectiv.

● „au ales teme **ofertante** vizual” (TVR Cultural, 2.VII);

● „**Este ofertant** să scrii în engleză?” (TVR Cultural, 14.VII).

(b) Este de evitat exprimarea într-un registru stilistic prea relaxat, argotic, insinuant-vulgar, vulgar etc., ca în exemplele:

● „cum o **ard** [vedetele] la plajă” (Kanal D, 7.VII);

● „Chiar dacă se învârt prin cercuri mondene, **unde mai pui de-o socializare**, gândul celor două mame e tot acasă la copii” (Kanal D, 8.VII).

(c) În căutarea cu orice preț a unui efect retoric, unii jurnaliști scapă de sub control logica. Următoarele exemple conțin contradicții:

• „Chiar dacă mulți o acuză că a fost lipsită de eleganță, *zâna* mărturisește că a acționat impulsiv, nicidecum nu a fost un gest premeditat” (Kanal D, 4.VII);

• „România e mereu surprinzătoare, dar povestea care urmează depășește orice fel de record. E povestea unei familii din Iași aparent banale. Un bărbat cu două soții. Care sunt și surori. A făcut copii pe bandă rulantă, nu mai puțin de 13” (Kanal D, 10.VII).

(d) Nu atât producerea unei cacofonii este de condamnat, cât încercările, uneori ridicole, de a o evita:

• „dacă Traian Băsescu încâlca, **virgulă**, Constituția” (OTV, 26.VII) – sugestie: *dacă Traian Băsescu nu respecta Constituția.*

(e) Într-o exprimare îngrijită, se recomandă evitarea repetițiilor lexicale. Repetiții nedorite apar în exemplele:

• „a murit din **cauza** hipertermiei **cauzată** de expunerea prelungită la soare” (TVR INFO, 10.VII) – recomandat: *a murit din cauza hipertermiei / a murit din cauza expunerii prelungite la soare;*

• „va fi un **program** extins al **programului** de vot” (Prima TV, 18.VII) – recomandat: *va fi un program de vot extins;*

• „**începând** din aprilie 2011 (...) a **început** renovarea” (România TV, 26.VII) – recomandat: *din aprilie 2011 (...) a început renovarea;*

• „președintele Senatului, Crin Antonescu, a menționat că președintele Traian Băsescu, în cazul în care **dorește**, poate să ia cuvântul ori de câte ori **dorește acesta**” (TVR INFO, 5.VII) – recomandat: *președintele Senatului, Crin Antonescu, a menționat că președintele Traian Băsescu poate să ia cuvântul ori de câte ori dorește.*